

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

Πτυχιακή εργασία

Η ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΑΦΙΣΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ:
ΑΡΧΕΙΟΘΕΤΗΣΗ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ
ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΑΦΙΣΩΝ

Κάλια Παύλου

Λεμεσός 2016

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΥΜΕΣΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

Πτυχιακή εργασία

Η ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΑΦΙΣΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ:
ΑΡΧΕΙΟΘΕΤΗΣΗ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ
ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΑΦΙΣΩΝ

Κάλια Παύλου

Σύμβουλος καθηγητής
κος Όμηρος Παναγίδης

Λεμεσός 2016

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Κάλια Παύλου φοιτητή, [2016]

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Πολυμέσων και Γραφικών Τεχνών του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Όμηρο Παναγίδη για τη βοήθεια και την επιστημονική καθοδήγηση κατά την συγγραφή της παρούσας πτυχιακής εργασίας.

Ευχαριστώ επίσης την κα Μαρία Ευσταθίου, υπεύθυνη στο Τμήμα Εκδόσεων/Δημοσίων Σχέσεων του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου για την παραχώρηση άδειας ψηφιοποίησης του θεατρικού τους αρχείου. Επίσης την κα Κωνσταντία Κωστή, υπεύθυνη στο Τμήμα Μέσων και Επικοινωνίας του Ριάλτο, τον Καλλιτεχνικού Διευθυντή της ΕΘΑΛ, κ. Μηνά Τίγκιλη και την κα Λουκία Βασιλείου, υπεύθυνη προβολής και επικοινωνίας, για την παραχώρηση συνεντεύξεων.

Παράλληλα, ευχαριστώ και όλους τους φίλους για τη βοήθειά, τη συμμετοχή και τη στήριξη τους καθ' όλη τη διάρκεια της εργασίας.

Αφιερωμένη στη μνήμη των πολυαγαπημένων παππούδων, Παντελή και Θεόδωρο, για την στήριξη και την αγάπη τους όλα αυτά τα χρόνια.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Λαμβάνοντας υπόψη των τεράστιο αριθμό θεατρικών αφισών που υπάρχει στην Κύπρο, την απουσία ενός αρμόδιου φορέα, και το κενό σε θέματα αρχειοθέτησης υλικού οπτικής επικοινωνίας, τέθηκε το ζήτημα μιας προσπάθειας ψηφιοποίησης και αρχειοθέτησης.

Στόχος της παρούσας εργασίας ήταν η συλλογή και αρχειοθέτηση ενός μέρους αφισών που αφορούν το Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου, και συγκεκριμένα όσες αφίσες αναφέρονται στην Κεντρική Σκηνή από το 1971 μέχρι σήμερα.

Για την επίτευξη αυτού του εγχειρήματος, κρίθηκε καταρχάς σκόπιμο σε πρώτη φάση η βιβλιογραφική ανασκόπηση του θέματος. Σε επόμενο στάδιο αφού μελετήθηκε η έννοια της αρχειοθέτησης προχώρησα στην ψηφιοποίηση και υλοποίηση του διαδικτυακού θεατρικού αρχείου.

Πρωταρχικό μέλημα αποτέλεσε η πληροφόρηση για τις αφίσες του θεάτρου όπως και μια προσπάθεια γραφιστικής προσέγγισης ενός τέτοιου αρχείου.

Με το τέλος της πτυχιακής μου εργασίας πέτυχα την ολοκλήρωση ενός δείγματος αρχείου θεατρικής αφίσας, το οποίο τέθηκε υπό αξιολόγηση με σκοπό την μεταγενέστερη προέκταση και προώθηση του, καθώς και εισηγήσεις για μελλοντικές διορθώσεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	iv
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.....	v
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	vii
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	vii
1 Η ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΑΦΙΣΑ ΩΣ ΜΕΣΟ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ.....	1
1.1 Το θέατρο στην Κύπρο.....	1
1.1.1 Η θεατρική δράση	1
1.1.2 Ίδρυση του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου	1
1.2 Η οπτική κουλτούρα και η συμβολή του θεάτρου.....	2
1.3 Η θεατρική αφίσα	3
1.3.1 Η έννοια του Design εν συντομία.....	3
1.3.2 Η γέννηση της αφίσας.....	4
2 Η ΑΡΧΕΙΟΘΕΤΗΣΗ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ	6
2.1 Η ιστορία της αρχειοθέτησης.....	6
2.1.1 Η έννοια της αρχειοθέτησης	6
2.1.2 Απαρχές της αρχειοθέτησης	7
2.2 Ψηφιακή αρχειοθέτηση.....	7
2.2.1 Συστήματα Ψηφιακής Αρχειοθέτησης και Διαχείρισης εγγράφων - Document Management Systems.....	7
2.2.2 Στάδια Ψηφιακής Αρχειοθέτησης.....	8
2.3 Διαδικτυακή αρχειοθέτηση.....	8
2.3.1 Έννοια.....	8
2.3.2 Μεταδεδομένα	8
2.3.3 Η σημαντική προσφορά του Picture Archiving and Communication Systems (PACS)	9

2.3.4	Παραδείγματα Διαδικτυακής Ψηφιακής Αρχαιοθέτησης	10
3	ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΥΚΤΙΑΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	12
3.1	Αρχείο Θεατρικών Αφισών ΘΟΚ.....	12
3.1.1	Υφιστάμενη αρχαιοθέτηση ΘΟΚ.....	12
3.1.2	Ψηφιοποίηση αρχείου	12
3.2	Δημιουργία ταυτότητας	12
3.3	Χρήση λογισμικού	13
3.3.1	Σημασία σωστής οργάνωσης	13
3.3.2	Cargo Collective	13
3.3.3	Template: "Biblio"	13
3.4	Σχεδιαστικά Χαρακτηριστικά.....	14
3.5	Βασικά Εργαλεία	14
4	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	15
4.1	Ερωτηματολόγια	15
4.1.1	Γενικά συμπεράσματα	16
4.2	Συνεντεύξεις.....	18
4.2.1	Ριάλτο.....	18
4.2.2	ΕΘΑΛ	20
4.2.3	ΘΟΚ.....	21
	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ/ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ/ ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	22
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	24
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	25
	Ερωτηματολόγιο	26
	Καρτ-Ποστάλ	29

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Παρουσιάζονται συνοπτικά όλες οι σημαντικές συντομογραφίες που έχουν χρησιμοποιηθεί στο κείμενο της πτυχιακής:

ΑΘΑ:	Αρχείο Θεατρικής Αφίσας
ΕΘΑΛ:	Εταιρεία Θεατρικής Ανάπτυξης Λεμεσού
ΘΟΚ:	Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου
ΤΕΠΑΚ.:	Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου
PACS	Picture Archiving and Communication Systems

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Περιγραφή του προβλήματος και μεθοδολογίας μελέτης

Περιγραφή του προβλήματος

Η γραφιστική για να μπορέσει να επικοινωνήσει επιλέγει να προσεγγίζει μια γλώσσα βγαλμένη από την καθημερινή ζωή. Έχει σαν στόχο να μεταφέρει τα μηνύματα της γρήγορα και ουσιαστικά ενώ αναγκάζεται να εξελίσσεται και να μεταβάλλεται ανάλογα με το περιβάλλον στο οποίο αναπτύσσεται. Το οπτικό αρχείο επικοινωνίας, μέρος του οποίου είναι και οι θεατρικές αφίσες, αποτελεί επομένως ένα σημαντικό παράγοντα στην εξέλιξη αλλά και μελέτη της οπτικής κουλτούρας ενός λαού. Η αναγκαιότητα διαφύλαξης του επιβάλλεται ώστε να εξαλειφθεί η πιθανότητα απώλειας ή καταστροφής του.

Ο παραδοσιακός τρόπος αρχειοθέτησης, σοροί εγγράφων στοιβαγμένοι σε συρτάρια, προκαλεί αναπόφευκτα προβλήματα. Ο μεγάλος όγκος αρχείων που συσσωρεύεται προϋποθέτει χρόνο και προσεκτική διατήρηση του ώστε να αποφευχτούν λάθη αλλά και καταστροφές σε έγγραφα. Η έλλειψη σωστής αρχειοθέτησης προκαλεί σε μεταγενέστερο στάδιο προβλήματα στους ενδιαφερομένους, οι οποίοι αναγκάζονται να χάνουν πολύτιμο χρόνο και να μειώνουν τη παραγωγικότητα της εργασίας τους αναζητώντας κάποιο έγγραφο.

Παρατηρώντας αυτά τα προβλήματα της παραδοσιακής αρχειοθέτησης, κατανοώντας το κενό και επιβεβαιώνοντας από θεατρικούς οργανισμούς (ΘΟΚ, ΡΙΑΛΤΟ, ΕΘΑΛ) την απουσία ψηφιοποιημένου αρχείου, γεννήθηκε η ανάγκη μελέτης και προσπάθειας επίλυσης του θέματος. Στόχος θα αποτελέσει η δημιουργία ενός πρώτου δείγματος ψηφιοποιημένου διαδικτυακού αρχείου θεατρικής αφίσας.

Περιγραφή μεθοδολογίας

Η μέθοδος που ακλούθησα για να επιτύχω τη σωστή και αποτελεσματική οργάνωση και αρχειοθέτηση των αρχείων ήταν η Έρευνα δράσης. Η συγκεκριμένη μεθοδολογική προσέγγιση επιλέγηκε με βάση τις ανάγκες που προκύπτουν για την επίλυση του απαιτούμενου στόχου.

Η Έρευνα δράσης αποτελεί έναν επαναληπτικό κύκλο ή αλλιώς μια σπειροειδής διαδικασία κατά την οποία αφού πρώτα προσδιορίσουμε το πρόβλημα με τη διαδικασία διερεύνησης,

προχωρούμε στη διάγνωση, το σχεδιασμό και την εκτέλεση εννοιών για επίλυση του. Ακολουθεί η αξιολόγηση του παραγόμενου προϊόντος η οποία οδηγεί σε νέα προβλήματα και διορθώσεις. Η μέθοδος αυτή μπορεί να οδηγήσει σε αναρίθμητες αξιολογήσεις και διορθώσεις με συνεχόμενη επανάληψη των ίδιων σταδίων.

Ο Rapoport ορίζει ως στόχος της έρευνα δράσης «να συμβάλει τόσο στις πρακτικές ανησυχίες των ανθρώπων σε μια άμεση προβληματική κατάσταση όσο και στους στόχους της κοινωνικής επιστήμης» με σκοπό την αλλαγή ή επίλυση του προβλήματος (Suman & Evered, 1978, σελ.8). Παράλληλα ο Elliot τονίζει ότι «έρευνα δράσης είναι η μελέτη μιας κοινωνικής κατάστασης με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας της δράσης μέσα σε αυτήν» (Elliott, 1991, σελ. 69). Στην έρευνα δράσης υπάρχουν ποικίλες μέθοδοι με τις οποίες ο ερευνητής μπορεί να συλλέξει δεδομένα ή να εξετάσει τις λύσεις που προτείνει. Αυτή η μεθοδολογία είναι τόσο ποιοτική όσο και ποσοτική. Στην συγκεκριμένη περίπτωση η μεθοδολογία μου χαρακτηρίζεται με τη συλλογή ποσοτικών δεδομένων, με τη συγκέντρωση αφισών από αρχειακό υλικό.

«Η έρευνα-δράση περιλαμβάνει τη διατύπωση του προβλήματος, όχι μόνο απλά την επίλυση του. Δεν ξεκινά από την προσέγγιση των "προβλημάτων" ως παθολογία» (Cohen, Manion, Morrison, 2007,σελ. 387). Έτσι πρωταρχικός μου στόχος ήταν να επικεντρωθώ στο πρόβλημα που επηρεάζει άμεσα τους ενδιαφερόμενους φορείς, να προβώ στην εξήγηση του καθώς και κατανόηση του αντίκτυπου του στην κοινωνία. Η τελική λύση προέκυψε μέσα από μια συμμετοχική διαδικασία. Ακολούθησε η αξιολόγηση και η επανεξέταση. Με τη δημιουργία θεατρικού αρχείου αφίσας, επιλέχθηκαν τα ερωτηματολόγια και οι συνεντεύξεις για εξαγωγή αποτελεσμάτων. Τα ερωτηματολόγια δόθηκαν σε χρήστες με σκοπό να βρεθούν προβλήματα ή παραλείψεις που παρεμποδίζουν την ομαλή λειτουργία της εφαρμογής του διαδικτυακού ψηφιακού αρχείου. Ακολούθως με συνεντεύξεις σε σχετικούς οργανισμούς, ακολουθώντας τη συνεργατική φύση της έρευνας-δράσης, μελέτησα πιθανές παραλήψεις αλλά και προτάσεις για μελλοντικές βελτιώσεις, κυρίως με την συμπλήρωση του αρχείου με αφίσες από όλα τα κυπριακά θέατρα. Τελικός στόχος ήταν η βελτίωση της ποιότητας παροχής του οπτικού αρχείου αφισών στους άμεσα ενδιαφερομένους, ενώ η προτεινόμενη λύση είναι σε θέση να ανατροφοδοτείτε συνεχώς με νέα δεδομένα σε μια κυκλική διαδικασία.

1 Η θεατρική αφίσα ως μέσο κουλτούρας και επικοινωνίας

1.1 Το θέατρο στην Κύπρο

1.1.1 Η θεατρική δράση

Οι ενδείξεις για θεατρική δράση στο νησί μαρτυρούνται από αρχαιοτάτων χρόνων. Η προσήλωση των Κυπρίων για το θέατρο άνηξε από την ανάγκη τους για παιδαγωγή και ψυχαγωγία. Το θέατρο αποτέλεσε το μέσο διεξόδου από την καθημερινή δύσκολη ιστορία που βίωνε το νησί. Ήδη επί Βυζαντινής εποχής χρονολογείται η εμφάνιση του πρώτου δραματοποιημένου έργου θρησκευτικού περιεχομένου. Με το πέρασμα των αιώνων μέχρι και τον 18ο αιώνα παρά την προσπάθεια αναβίωσης των τεχνών και των γραμμάτων στο νησί, το επίπεδο μόρφωσης παρέμενε χαμηλό. Μόλις τον 18ο αιώνα παρατηρείται ανάπτυξη στα ελληνικά γράμματα και τις τέχνες με την ίδρυση της πρώτης σχολής στη Λάρνακα. Με την ίδρυση της «Κυπριάνειος Σχολής» το 1811 η παιδεία αρχίζει να ανθίζει (Μουστερής, 1988, σελ. 20-21). Το 1872 το θέατρο θα αρχίσει να ριζώνει στην κυπριακή κοινωνία με μαρτυρίες για θεατρικές παραστάσεις από ερασιτέχνες σε αίθουσες ιδιωτικών σπιτιών (Πιλαβάκης, 1997, σελ. 145). Η ουσιαστική θεατρική δράση στο νησί θα ξεκινήσει επί Αγγλοκρατίας. Οι παραστάσεις δίνονται από του τότε συλλόγους ή εταιρείες, όπως έγιναν γνωστές, του θεατρικού συγκροτήματος «Αριστοφάνης», με επικεφαλής τον Μ. Τριανταφιλλίδη και του «Θεατρικού Θιάσου Σοφοκλής» της Λάρνακας (Μουστερής, 1988, σελ. 26). Οι πρώτες παραστάσεις θα δοθούν το 1879. Μετά την αποτίναξη του Τουρκικού ζυγού «η Κύπρος ξεκίνησε μια προσπάθεια καλύτερης διοργάνωσης των θεατρικών [...] πραγμάτων, με στόχο όπως το θέατρο εδώ του τόπου μας μπει στο σωστό δρόμο της κοινωνικής και πολιτιστικής του αποστολής» (Μουστερής, 1988, σελ. 28), ξεκινώντας έτσι την εξελικτική πορεία της θεατρικής δράσης στο νησί.

1.1.2 Ίδρυση του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου

Ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του 1950 καλλιτέχνες και άνθρωποι των τεχνών και των γραμμάτων υποστήριζαν την ανάγκη για δημιουργία ενός κρατικού οργανισμού. Μια εικοσαετία αργότερα στις 8 Οκτωβρίου 1970, ιδρύεται ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου. Σημείο αναφορά του είναι το Εθνικό Θέατρο Ελλάδος και σκοπός του να δανειστεί από την αίγλη του ελληνικού θεάτρου. Το σύντομο διάστημα δράσης του ΘΟΚ μέχρι την τουρκική

εισβολή χαρακτηρίζεται από παραστάσεις σχετικές με το φαινόμενο της μετανάστευσης που περιέγραφε την εποχή (Σωτήρχου, 2011, σελ.150).

Ο ΘΟΚ σηκώνει αυλαία με την πρώτη παράσταση του *Αγαμέμνων* του Αισχύλου στις 18 Νοεμβρίου 1971, αφήνοντας τις καλύτερες εντυπώσεις και βάζοντας ψηλούς στόχους για τη συνέχιση της θεατρικής δράσης του οργανισμού. Πρώτος διευθυντής του ΘΟΚ αποτέλεσε ο επιτυχημένος ηθοποιός και θιασάρχης Νίκος Χατζίσκος. Τα πρώτα χρόνια χαρακτηρίζονται από συνεχείς εναλλαγές προσώπων σε διευθυντικές θέσεις. Το 1976 δημιουργείτε η Παιδική Σκηνή του ΘΟΚ που στις 11 Απριλίου ανεβάζει την πρώτη της παράσταση, ενώ την ίδια χρονιά εγκαινιάζεται και η Δεύτερη Σκηνή.

Το 1976, ο Κωστής Κολώτας, παρατήρησε την αλλαγή στη μέχρι τότε φιλοσοφία του Οργανισμού, το θέατρο πλέον δεν οφείλει να παιδαγωγεί αλλά πρώτιστος του στόχος είναι η «καλής ποιότητας ψυχαγωγία». Ήδη μέχρι το τέλος της πρώτης δεκαετίας δράσης του, ο οργανισμός γνωρίζει πανελλήνια αναγνώριση. Τη δεκαετία του 90' θεσμοθετείται η Νέα Σκηνή ενώ το 2001 ιδρύεται η Πειραματική Σκηνή. Σήμερα ο ΘΟΚ απαριθμεί πάνω από τετρακόσιες παραστάσεις συμβάλλοντας σταθερά στην πολιτιστική ανάπτυξη του τόπου. (Χ. Κωνσταντίνου, 2014)

1.2 Η οπτική κουλτούρα και η συμβολή του θεάτρου

Η οπτική κουλτούρα θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι αναφέρεται σε όλα εκείνα τα στοιχεία του πολιτισμού, η οπτική εμφάνιση των οποίων είναι ένα σημαντικό χαρακτηριστικό της ύπαρξής του (Jenks, 1995, σελ. 16). Η κουλτούρα χαρακτηρίζεται από τον Dur ως «το άθροισμα όλων των τιμών που παράγονται από τις κοινωνίες στο πλαίσιο της ανάπτυξης και αλληλεπίδρασης τους με τη ζωή» (Dur, 2014, σελ. 230). Ενώ συνεχίζει για να πει ότι «ο πολιτισμός σχηματίζεται κατά τη διάρκεια της ιστορίας ως ένας συνδυασμός των ανθρώπινων συναισθημάτων, σκέψεων, διδασκαλιών και εμπειριών που έχουν διαμορφωθεί από κοινωνικές διαδικασίες» (Dur, 2014, σελ. 231). Καταλήγοντας ότι αυτές ακριβώς οι κοινωνικές διεργασίες επηρεάζουν τη ζωή, τον τρόπο σκέψης και τα ίδια τα άτομα. Ο πολιτισμός εντέλει μπορεί να ορισθεί σαν μια έννοια συνεχώς μεταβαλλόμενη, ένας ζωντανός οργανισμός που πάνω του επιδρούν αλλαγές.

Από αρχαιοτάτων χρόνων το θέατρο μαρτυρείται ως ζωτικής σημασίας όργανο στην καλλιέργεια και ανάπτυξη της πολιτιστικής κουλτούρας κάθε λαού. Πρωταρχικός του

στόχος είναι η εκπαίδευση και η διαμόρφωση πολιτιστικού πνεύματος. Με τα χρόνια το θέατρο θα αποτελέσει έναν ισχυρό θεσμό μεταξύ παρόντος-παρελθόντος, καταλήγοντας διαφορετικά είδη θεάτρου να προσδιορίζουν διαφορετικές κουλτούρες. Στην περίπτωση του ελληνικού θεατρικού πνεύματος, που τείνει να υιοθετεί το κυπριακό θέατρο, ο δεσμός αυτός ενδυναμώνεται με τη θεματολογία των θεατρικών έργων, των οποίων πηγή έμπνευσης αποτελούν γεγονότα της ιστορίας και της αρχαιότητας. Ωστόσο πέρα από τη θεματολογία η κουλτούρα διαφαίνεται και στα έντυπα μέσα, με τα οποία επικοινωνεί τη θεατρική παράσταση, και στην συγκεκριμένη περίπτωση αναφέρομαι στις θεατρικές αφίσες. Αναγκαίο επομένως επακόλουθο αυτής ακριβώς της κουλτούρας που καλλιεργεί το θέατρο είναι να επηρεάζει την αισθητική του καλλιτέχνη στη δημιουργία θεατρικών αφισών, δίνοντας έτσι στο έντυπο πολιτιστική σημασία.

1.3 Η θεατρική αφίσα

1.3.1 Η έννοια του Design εν συντομία

Ο Frascara στο βιβλίο του κάνει μια εκτενή αναφορά στο τί είναι το design, πώς το κοινό το αντιλαμβάνεται και ποιες αρχές το διέπουν. Σύμφωνα λοιπόν με τον ίδιο «το design χρησιμοποιείται για να εφευρίσκεις, να προβάλεις να προγραμματίζεις, να συντονίζεις μια μεγάλη λίστα από ανθρώπινους και τεχνολογικούς παράγοντες, για να μπορέσεις να μεταφράσεις το αόρατο στο ορατό και να επικοινωνήσεις» (Frascara, 2004, σελ. 2). Ακολουθως τονίζει πως το design πρέπει να υφίσταται μέσα σε κάποια όρια, περιορίζοντας τον όρο της δημιουργικότητας ως το μέσο να βρίσκονται απρόσμενες λύσεις σε άλυτα προβλήματα (Frascara, 2004, σελ. 2-3). Οι Noble και Bestley (2005) στο βιβλίο τους με τίτλο *Visual Research: An Introduction to Research Methodologies in Graphic Design*, τονίζουν ακόμη το ρόλο της Σύνθεσης στην οποία ο σχεδιαστής καλείται να δημιουργήσει πάνω στο αναλυτικό στάδιο που δούλεψε προηγουμένως ώστε να παράγει λύσεις που πάντα επηρεάζονται από ανεξάρτητους παράγοντες. Έτσι αυτή η ικανότητα στηρίζεται πάνω «στις προσωπικές προθέσεις κάθε σχεδιαστή και την κατανόηση που έχει σε ένα σύνθετο φάσμα αλληλένδετων θεμάτων που επηρεάζουν τη δημιουργία μιας επιτυχημένης γραφιστικής λύσης: το κοινό, το μήνυμα ή το προϊόν, ο προϋπολογισμός, τα υλικά, ο σκοπός μιας παραγωγής, η χρήση της κατάλληλης οπτικής γλώσσας και η τελική φόρμα που παίρνει το αποτέλεσμα» (Noble, Bestley, 2005, σελ. 14).

1.3.2 Η γέννηση της αφίσας

Ανέκαθεν η επιθυμία του ανθρώπου να επικοινωνήσει οδηγούσε σε συνεχώς εξελισσόμενες ανάγκες εύρεσης νέων μεθόδων επικοινωνίας. Οι τέχνες, μεταξύ των οποίων και η ζωγραφική, αποτέλεσαν ένα εναλλακτικό τρόπο έκφρασης συναισθημάτων. Η εξέλιξη της τεχνολογίας και η ανάγκη για μαζική παραγωγή, δημιούργησε μια νέα οπτική κουλτούρα. Με την εφεύρεση της λιθογραφίας το 1796, και χάρη στις προσπάθειες κυρίως του Jules Chéret, όσο αφορά την τεχνική αλλά και την αισθητική, η αφίσα θα μπει και στο προσκήνιο και αρχίζει να αναπτύσσεται. Η ελευθερία που δόθηκε χάρις στην λιθογραφία έδωσε τη δυνατότητα στα γράμματα με ελεύθερες φόρμες να αλληλεπιδρούν με τις εικαστικές μορφές. Οι περιορισμοί στο μέγεθος που γνώρισε η τυπογραφία τον 18ου αιώνα χάνονται στις αρχές του 19ου μιας και η λιθογραφία εξέπνευσε ένα μεγάλο αριθμό δημιουργικών γραμματοσειρών στο κοινό. (Drucker, McVarish, 2009, σελ. 132)

Στην κυριολεξία με τον όρο αφίσα (γαλλική λέξη *affiche*) εννοούμε το τοιχοκόλλημα. Σήμερα ο όρος αναφέρεται στο έντυπο που είναι κολλημένο στον τοίχο ή αναρτημένο και το οποίο διαδίδει ένα μήνυμα με σκοπό να προσεγγίσει κόσμο στην υλική ή πολιτιστική ζωή, και έχει έναν προωθητικό σκοπό. Η αφίσα κάνει την εμφάνιση της στους τοίχους κοσμώντας το λαϊκό περιβάλλον. Οι εικόνες, χάρη στο ρεαλισμό που προσέφερε η εφεύρεση της φωτογραφίας στη δεκαετία του 1820, γίνονται πιο ευανάγνωστες, αναπτύχθηκε η διαφήμιση ενώ ο σχεδιασμός και η ανάγκη μιας διαρρυθμισμένης σύνθεσης διεγέρθηκε, οδηγώντας έτσι σε μια νέα πολιτιστική άνθιση.

Το 1846 στο Παρίσι κυκλοφορεί η πρώτη χρονολογημένη και υπογεγραμμένη αφίσα για το κατάστημα ενδυμάτων «Au Roi de Prusse» από το ζωγράφο Paul Baudry με τη συνεργασία του λιθογράφου Rouchon. Η δεκαετία του 1870 και 1880 έδωσε εξάισιες αφίσες δείγματα γραφιστικής συνδυάζοντας χρώμα, γραμμές, σύνθεση και εικονογράφηση. (Drucker, McVarish, 2009, 158). Ήδη σημαντικός στα τέλη του 19ου αιώνα είναι ο ρόλος της αφίσας, η οποία χρησιμοποιούνταν κυρίως για να εκφράσει τόσο την οικονομικά και κοινωνική ζωή όσο και την κουλτούρα ενός πολιτισμού. Αποτέλεσε ακόμη το βασικό μέσο για προσέγγιση αγοραστών και θεατών σε ψυχαγωγικές εκδηλώσεις. «Οι εικονογραφήσεις τους, είχαν ένα συγκεκριμένο πλαίσιο που ορίζονταν από το κείμενο, ενώ αντανakλούσαν την καλλιτεχνική μόδα της εποχής, και εισήγαγαν μια νέα αισθητική των απλουστευμένων εικόνων» (Hollis, 2001, σελ.11).

Η θεατρική αφίσα σε αντίθεση με άλλα είδη αφίσας, δεν έχει πρωταρχικό στόχο να πωλήσει αντίθετα είναι ένα μέσο ενημέρωσης και επιλογής που απευθύνεται στο ευρύ κοινό, δίνοντας του την απόφαση εάν θα παρακολουθήσει ή όχι την παράσταση. Στην αφίσα αναγράφεται το έργο, ο τόπος και ο χρόνος ενώ οφείλει να προκαλεί οπτικό ενδιαφέρον. Παράδειγμα αποτελούν οι αφίσες του Chéret, ο οποίος ξεκίνησε την καριέρα του το 1867 με μια θεατρική αφίσα ανακοινώνοντας μια παράσταση του Σάρα Μπερνάρ. Στην αφίσα του περιγράφει τις «σαγηνευτικές απεικονίσεις των διασκεδαστών της παριζιάνικης νυχτερινής ζωής, αποδίδοντας τις με σαφήνεια, ακτινοβόλα χρώματα, κυριαρχεί το Παρίσι όπως εμφανίζεται τα τελευταία 30 χρόνια του 19ου αιώνα» (Art and advertisement, 2016). Η δυναμική και τα χρώματα στις αφίσες του Chéret αποτελέσαν σημείο αναφοράς πολλών άλλων καλλιτεχνών. Στο ίδιο πνεύμα οι αφίσες του Henri de Toulouse-Lautrec στα τέλη του 19ου αι για το Moulin Rouge. Το προσωπικό υπόβαθρο του καλλιτέχνη έρχεται να συμπληρώσει το ακριβό του στυλ, τις ελεύθερες γραμμές και τα εντυπωσιακά χρώματα των αφισών του με εμφανείς επιδράσεις από την Ιαπωνική αισθητική. (Eskilson, 2007, σελ. 46)

2 Η αρχειοθέτηση και η συμβολή της

2.1. Ιστορία της αρχειοθέτησης

2.1.1. Η έννοια της αρχειοθέτησης

Με τη λέξη «αρχείο» αναφερόμαστε σε οποιαδήποτε μορφή εγγράφου ιστορικής σημασίας ή έγγραφα σημαντικά για την πορεία ανάπτυξης ενός οργανισμού. Τα αρχεία χαρακτηρίζονται από την οργανική τους φύση και μπορούν να παρέχουν άμεσες πληροφορίες. Ο όρος αρχειοθέτηση χρησιμοποιήθηκε για να ορίσει την προσπάθεια φύλαξης και ταξινόμησης τέτοιων αρχείων (κειμένων, εικόνων, βίντεο κ.α.) με σκοπό την εύκολη μεταγενέστερη αναζήτηση και πρόσβαση.

Η αρχειοθέτηση στις απαρχές της είχε να αντιμετωπίσει πληθώρα προβλημάτων που αφορούσαν κυρίως την έλλειψη γνώσης και δυνατοτήτων της εκάστοτε εποχής. Οι παράγοντες ωστόσο που διαμόρφωναν κάθε φορά το κλίμα πηγάζουν από πολιτιστικά, τεχνολογικά, οικονομικά και νομικά θέματα. Όλα τα αρχεία ακολουθούν αναπόφευκτα έναν κύκλο ζωής. Ενώ κάποια για την εποχή τους θεωρούνται ξεπερασμένα, στη συνέχεια πιθανών μερικά να εμφανίζουν υψηλή ιστορική αξία. Πολλά τέτοια σημαντικά αρχεία του παρελθόντος έχουν χαθεί επειδή δεν αρχειοθετήθηκαν, ακριβώς είτε λόγω αγνείας της σημαντικότητας τους είτε λόγω αμάθειας στον τομέα αυτό. Το επακόλουθο αυτής της ενέργειας είναι η δημιουργία σοβαρών πολιτιστικών προβλημάτων. Η συνεχώς εξελισσόμενη επιστήμη της τεχνολογίας έχει σαν αποτέλεσμα ακόμη τη ραγδαία αντικατάσταση προηγούμενων επικρατέστερων τεχνολογιών. Για παράδειγμα προγενέστερο υλικό το οποίο χρησιμοποιεί ξεπερασμένες τεχνολογίες δεν είναι εύκολο να συμβαδίσει και να αναπαραχθεί με μεταγενέστερα μέσα. Όσο αφορά τον οικονομικό παράγοντα, η διαφύλαξη των αρχείων για χρόνια απαιτεί μεγάλη δαπάνη χρημάτων. Τα αρχεία εξυπηρετούν το δημόσιο συμφέρον στο πολύ μακρινό μέλλον, ενώ αντίθετα επιφέρουν άμεσα οφέλη για μερικούς μόνο μελετητές. Επιπλέον η διαδικτυακή διαφύλαξη εγγράφων απαιτεί «μεγάλη αρχική επένδυση για την τεχνολογία, την έρευνα, την ανάπτυξη και την κατάρτιση, ενώ παράλληλα πρέπει να οικοδομηθεί σε μια αρκετά μεγάλη κλίμακα» (Lyman, 2014). Τέλος η διαδικτυακή αρχειοθέτηση έρχεται σε ρήξη με το νόμο διαφύλαξης πνευματικών δικαιωμάτων που απασχολεί ακόμη όσους ασχολούνται με τον τομέα της αρχειοθέτησης.

2.1.2. Απαρχές της αρχειοθέτησης

Με το πέρασμα των χρόνων η ανάπτυξη του όγκου των οπτικοακουστικών μέσων, αλλά και της σημαντικότητας τους για την ανθρώπινη ιστορία, οδήγησαν στην ανάγκη ανάπτυξης μιας συστηματικής προσπάθειας φύλαξης και αρχειοθέτησης τους. Μόλις πριν από έναν αιώνα η αρχειοθέτηση άρχισε να εξελίσσεται και παρόλη τη συλλογική προσπάθεια και τα μεγάλα ποσά που είχαν δαπανηθεί, η απαρχές της χαρακτηρίστηκαν από ημιαπαγγελματισμό και έλλειψη πρακτικών γνώσεων. Η σοβαρότητα της έλλειψης επίσημων προτύπων και μαθημάτων κατάρτισης για τους επαγγελματίες, οδήγησε την UNESCO να θέσει τις βάσεις για το ρόλο και νομικό καθεστώς των οπτικοακουστικών αρχείων, καθώς και να αναπτύξει προγράμματα κατάρτισης για τη διδασκαλία πρακτικών δεξιοτήτων. Μόλις τη δεκαετία του 1990 αρχίζουν οι θεσμοί αρχειοθέτησης να αμφισβητούνται και να μπαίνουν κάτω από ένα θεωρητικό πλαίσιο. (Edmondson & Unesco, 2004, σελ.1)

2.2. Ψηφιακή αρχειοθέτηση

2.2.1. Συστήματα Ψηφιακής Αρχειοθέτησης και Διαχείρισης εγγράφων - Document Management Systems

Αποτελεί την πιο σύγχρονη μέθοδο αρχειοθέτησης κατά την οποία τα έγγραφα συλλέγονται, ψηφιοποιούνται, ταξινομούνται και αποθηκεύονται ηλεκτρονικά με τη δυνατότητα εξ αποστάσεως ηλεκτρονικής πρόσβασης σε αυτά. Κάθε ένα από τις ψηφιοποιημένες εκδόσεις των εγγράφων περιλαμβάνουν μια σαρωμένη εικόνα και ένα δείγμα κειμένου, το οποίο εμφανίζεται μαζί με την εικόνα, και φέρει δυνατότητα αναζήτησης. Τα έγγραφα κατηγοριοποιούνται, ενώ οργανώνονται και διασταυρώνονται σε μια βάση δεδομένων που περιλαμβάνει την καταγεγραμμένη πληροφορία αλλά και πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με κάθε έγγραφο. (Jeffery κ.α., 2005)

Χαρακτηρίζεται από ένα ηλεκτρονικό σύστημα διαχείρισης εγγράφων που αξιοποιεί προηγμένες τεχνικές ανάλυσης εγγράφου. Αυτή η μέθοδος περιλαμβάνει την αποθήκευση σε ένα προσαρμοσμένο σύνολο στοιχείων τα οποία ταυτοποιούνται λόγω των κοινών τους χαρακτηριστικών. Μια βάση δεδομένων αποθηκεύει περιγραφές για τα έγγραφα ώστε να διευκολύνει τη μεταγενέστερη ανάκτηση τους.

Τα Συστήματα Ψηφιακής Αρχειοθέτησης εξοικονομούν χρόνο και είναι άμεσα διαθέσιμα ανά πάσα στιγμή. Μπορούν να αποτελέσουν το μέσο προβολής εγγράφων στο

ευρύ κοινό ενώ καθιστούν πιο εύκολη την πρόσβαση στο αρχείο. Ακόμη αποφεύγονται τυχών λάθη ή παραλήψεις ενώ διασφαλίζουν ότι το αρχείο θα μείνει αναλλοίωτο χωρίς όποια πιθανότητα φυσικής φθοράς. Ακόμη η ψηφιοποίηση αρχείων πιθανότατα επιφέρει μειωμένο κόστος σε σχέση με τη συντήρηση του φυσικού εγγράφου.

2.2.2. Στάδια Ψηφιακής Αρχαιοθέτησης

- Συλλογή όλων των φυσικών εγγράφων που θα συμπεριληφθούν στο Συστήματα Ψηφιακής Αρχαιοθέτησης.
- Ψηφιοποίηση των φυσικών εγγράφων είτε με λήψη φωτογραφιών, είτε με τη χρήση ψηφιακών μηχανών σάρωσης.
- Αρχαιοθέτηση των εγγράφων με κριτήρια που θέτει ο χειριστής, κατηγοριοποίηση τους με κοινά χαρακτηριστικά π.χ. ημερομηνία, τόπο, πρόσωπα
- Συγκέντρωση των εγγράφων σε μια ψηφιακή πλατφόρμα
- Αναζήτηση του επιθυμητού εγγράφου συμφώνα με τα κριτήρια που θέτει ο χρήστης
- Προβολή ή εκτύπωση του ψηφιακού εντύπου.

2.3 Διαδικτυακή ψηφιακή αρχαιοθέτηση

2.3.1 Έννοια

Η διαδικτυακή ψηφιακή αρχαιοθέτηση έχει σαν στόχο τη συλλογή εφήμερων πληροφοριών που θα τυγχάνουν χρήσης από τις σημερινές αλλά και μελλοντικές γενιές. Ο Hedstrom (1998) τονίζει ότι η μακροχρόνια ψηφιακή διαφύλαξη επιτυγχάνεται με «το σχεδιασμό, την κατανομή των πόρων, και την εφαρμογή μεθόδων και τεχνολογιών διατήρησης για να εξασφαλιστεί ότι οι ψηφιακές πληροφορίες συνεχιζόμενης αξίας παραμένουν προσβάσιμες και εύχρηστες» (Hedstrom, 1998, σελ. 190). Η διαδικτυακή ψηφιακή αρχαιοθέτηση είναι μια μορφή Ψηφιακής Αρχαιοθέτησης και Διαχείρισης εγγράφων, τα οποία είναι αναρτημένα απευθείας στο διαδίκτυο με σκοπό την άμεση προβολή τους στο ευρύ κοινό. Προαπαιτείται ο σχεδιασμός ενός εύχρηστου ιστοτόπου που θα φέρει τη δυνατότητα αναζήτησης.

2.3.2 Μεταδεδομένα

Με αυτόν τον όρο ορίζουμε τα δεδομένα τα οποία χρησιμοποιούνται για να περιγράψουν άλλα δεδομένα. Η χρήση των κατάλληλων μεταδεδομένων είναι πολύ σημαντική αφού συμβάλλουν στη διευκόλυνση της αναζήτησης και ανάκτησης των δεδομένων από μια

ψηφιακή συλλογή. Καλό είναι να λαμβάνουμε υπόψη λεξιλογικές παραλλαγές που υπάρχουν αλλά και συνώνυμες λέξεις.

Υπάρχουν τρεις κατηγορίες μεταδεδομένων:

- Περιγραφικά: περιγραφή και προσδιορισμός πληροφοριών
Τα μεταδιδόμενα χαρακτηρίζουν τις φυσικές ιδιότητες και τη μοναδικότητα του πρωτοτύπου (π.χ. πίνακας του Πάολο Πικάσο)
- Δομικά: πλοήγηση και παρουσίαση
Τα μεταδεδομένα χαρακτηρίζουν πληροφορίες σχετικά με την εσωτερική δομή του αντικειμένου (πχ. σελίδα ή κεφάλαιο) ή ακόμη σχέσεις ανάμεσα σε διαφορετικά ή κοινά ψηφιακά αντικείμενα
- Διαχειριστικά: διαχείριση και επεξεργασία
Τα μεταδεδομένα αφορούν τεχνικά χαρακτηριστικά από την ψηφιακή αποτύπωση και τον έλεγχο ποιότητας (τεχνικά μεταδεδομένα). Φέρουν πληροφορίες σχετικές με τη διαχείριση των πνευματικών δικαιωμάτων και τον έλεγχο πρόσβασης ή ακόμη πληροφορούν σχετικά με τη διατήρηση και το ιστορικό των αλλαγών που υπέστη το ψηφιακό αντικείμενο από τη στιγμή της δημιουργίας του
(Μεταδεδομένα, 2005)

2.3.3 Η σημαντική προσφορά του Picture Archiving and Communication Systems (PACS)

Το PACS αποτελεί ένα από τα πιο γνωστά παραδείγματα αρχειοθέτησης εικόνων. Το σύστημα αποκτά, μεταφέρει, αποθηκεύει και παρουσιάζει εικόνες. Έγινε γνωστό κυρίως στο χώρο της ιατρικής ως αποτέλεσμα της εξέλιξης της αξονικής και μαγνητικής τομογραφίας. Η νέα μέθοδος κατάφερε να αντικαταστήσει τα ακτινογραφικά φιλμ μειώνοντας το λειτουργικό κόστος. Στην ψηφιοποιημένη τους μορφή οι εικόνες έχουν τη δυνατότητα επεξεργασίας, όπως για παράδειγμα αντίστροφη ένταση. Η επανάσταση που έφερε το PACS στην ιατρική ήταν η δυνατότητα συλλογής όλων των προηγούμενων εικόνων ή μελετών για έναν συγκεκριμένο ασθενή, αυτές μπορούσαν να εμφανίζονται στην ίδια οθόνη και να συγκρίνονται με αποτέλεσμα την πιο γρήγορη και άμεση αντιμετώπιση προβλημάτων. Πολύ περισσότερο λεπτομέρειες που δεν ήταν δυνατόν να γίνουν διακριτές από τα αξονικά φιλμ στην ψηφιακή τους μορφή και με την δυνατότητα επεξεργασίας τους, πλέον γίνονται πιο εμφανή. Θα μπορούσε ακόμη με τη σωστή χρήση του να ενισχύσει την ιατρική εκπαίδευση.

Παρόλα τα θετικά λίγα είναι τα ιατρικά ιδρύματα που εφάρμοσαν το σύστημα PACS και αυτό οφείλεται κυρίως στο υψηλό του κόστος. (Arenson, 1992, σελ. 298,299)

2.3.4 Παραδείγματα Διαδικτυακής Ψηφιακής Αρχειοθέτησης

Αρχείο οπτικής επικοινωνίας Ελλάδος

(<http://www.archivesofdesign.gr/arxeio/index.php?p=home>)

Αποτελεί ένα εξαιρετο παράδειγμα αρχειοθέτησης με στόχο τη συγκέντρωση, αποδελτίωση και ταξινόμηση του σύνολο του αρχειακού υλικού. Περιέχει αρχεία από βιβλία, περιοδικά, άρθρα, βίντεο, τυπογραφία, γραφιστική και διαφήμιση. Στόχος του είναι η σύσταση μιας διαδικτυακής βιβλιογραφίας και η δημιουργία ειδικής βιβλιοθήκης έντυπων και ηλεκτρονικών μέσων. Δίνει στο χρήστη τη δυνατότητα να επιλέξει από τις διάφορες κατηγορίες ενώ η αναζήτηση αποτελεί ένα από τα βασικά του εργαλεία.

Τρία παραδείγματα αναζήτησης

Πιο κάτω ακολουθούν τρία διαφορετικά παραδείγματα αρχειοθέτησης αφισών. Διαφέρουν ως προς τη δυνατότητα εμπλοκής του χρήστη στον καθορισμό και αναζήτηση του αρχείου που επιθυμεί.

MasterpieceTheater

(http://www.pbs.org/wgbh/masterpiece/archive/poster_gallery.html)

Αποτελεί ένα παράδειγμα αρχειοθέτησης ενός πολύ μικρού μέρους θεατρικών αφισών με μηδενική δυνατότητα αναζήτησης από τον χρήστη. Οι αφίσες χωρίζονται ανά δεκαετία. Με την επιλογή της εικόνας δίνονται ελάχιστες πληροφορίες που αφορούν τον τίτλο, την χρονολογία και τον τόπο προβολής του έργου.

Arts Alive (<http://artsalive.ca/collections/posters/search.php?lang=en>)

Δυνατότητα αναζήτησης με κλειστά φίλτρα. Ο χρήστης σε αυτό το παράδειγμα αρχειοθέτησης αφισών έχει τη δυνατότητα να ελέγξει εν μέρη την πορεία της αναζήτησης. Δίνονται στον χρήστη παράμετροι (πχ. Search by Design Compagny, by Graphic Artist), από τις οποίες ωστόσο ο ίδιος μπορεί να καθορίσει μία από αυτές σε κάθε αναζήτηση του. Στη συνέχεια παίρνει σχετικές πληροφορίες για την αφίσα ενώ μπορεί να μεγεθύνει την εικόνα για να δει λεπτομέρειες.

National Theatre (<http://posters.nationaltheatre.org.uk/>)

Αποτελεί ένα καλό παράδειγμα αρχειοθέτησης με σκοπό την πώληση θεατρικών αφισών του Εθνικού Θεάτρου της Αγγλίας. Η αναζήτηση είναι ελεύθερη, ο επισκέπτης μπορεί να αναζητήσει αφίσες με τα περιγραφικά τους χαρακτηριστικά, αν και εφόσον αυτά συμπεριλαμβάνονται στα μεταδεδομένα της αφίσας (όπως για παράδειγμα τίτλος, χρώμα, είδος). Ο χρήστης μπορεί να επιλέξει και να μεγεθύνει την αφίσα προτίμησης του ενώ δίνονται και άλλες σχετικές πληροφορίες με την αφίσα και την παράσταση.

3 Υλοποίηση της διαδικτυακής σελίδας

3.1 Αρχείο Θεατρικών Αφισών ΘΟΚ

3.1.1 Υφιστάμενη αρχειοθέτηση ΘΟΚ

Ο ΘΟΚ από την ημέρα ίδρυσης του μέχρι σήμερα απαριθμεί πάνω από 400 παραστάσεις στις οποίες αντιστοιχεί από μια τουλάχιστον αφίσα. Λόγο του όγκου των αφισών η ανάγκη αρχειοθέτησης τους επιβάλλεται. Ο θεατρικός οργανισμός βρίσκεται ακόμη στις απαρχές της προσπάθειας του για ψηφιοποίηση και διαδικτυακή αρχειοθέτηση των αφισών του. Στην παρούσα φάση ο ΘΟΚ διατηρεί δύο αρχεία αφισών, το ένα στεγάζεται στα κεντρικά κτίρια του στη Λευκωσία, και το άλλο στο Θεατρικό Μουσείο Κύπρου. Οι αφίσες του ΘΟΚ είναι αρχειοθετημένες ανά θεατρική περίοδο ανεξάρτητα σε ποια θεατρική σκηνή ανήκει το έργο. Τα έντυπα φυλάσσονται σε μεγάλα συρτάρια ως αποτέλεσμα πολλές από τις αφίσες να έχουν υποστεί φθορά. Λόγο του μεγάλου αριθμού των αφισών η διαδικασία εύρεσης ενός αρχείου είναι αρκετά χρονοβόρα και απαιτεί μεγάλη προσοχή στο χειρισμό του υλικού.

3.1.2 Ψηφιοποίηση αρχείου

Για να μπορέσει να διεκπεραιωθεί η εργασία ήταν απαραίτητη η ψηφιοποίηση των θεατρικών αφισών του ΘΟΚ. Οι αφίσες που χρησιμοποιήθηκαν αφορούν την Κεντρική Σκηνή του θεάτρου από το 1971 μέχρι και σήμερα. Στο σύνολο τους οι αφίσες είναι 244. Η ψηφιοποίηση αυτή έγινε κυρίως με τη λήψη φωτογραφιών, ενώ ένα μέρος χρησιμοποιήθηκε από το ψηφιοποιημένο αρχείο που βρίσκεται ήδη αναρτημένο στη σελίδα του θεατρικού οργανισμού (<http://www.thoc.org.cy/ProductionArchive.aspx>). Αφού διαμορφώθηκαν οι κατάλληλες συνθήκες, κυρίως φωτισμού, οι θεατρικές αφίσες φωτογραφήθηκαν στο κεντρικά κτίρια του ΘΟΚ στη Λευκωσία και στο Θεατρικό Μουσείο Κύπρου ύστερα από έγκριση της αρμόδιας αρχής και υπό την επίβλεψη της κα Μαρίας Ευσταθίου.

3.2 Δημιουργία ταυτότητας

Στο πλαίσιο σύστασης του οπτικού αρχείου ήταν απαραίτητη και η δημιουργία μιας οπτικής ταυτότητας η οποία θα ενισχύσει το κύρος και την υπόσταση της διαδικτυακής αρχειοθέτησης. Η ιστοσελίδα φιλοξενήθηκε κάτω από την ονομασία ΑΘΑ, Αρχείο Θεατρικής Αφίσας.

Το λογότυπο σε κάθε ιστοσελίδα οφείλει να είναι απλό, ευανάγνωστο και να ενημερώνει για το σκοπό και το αντικείμενο της ιστοσελίδας. Για τη δημιουργία του λογοτύπου ακολούθησα

μια απλή τυπογραφική προσέγγιση, χρησιμοποιώντας τα αρχικά του οργανισμού, ενώ κάτω αναγράφεται η επεξήγηση. Η san-serif γραμματοσειρά δημιουργήθηκε για να ταιριάζει με την απλή αισθητική της ιστοσελίδας, ενώ χαρακτηρίζεται από στρογγυλά γράμματα και απότομες κορυφές. Το μαύρο χρώμα επιλέχτηκε για να αποστασιοποιήσει το λογότυπο από την ποικιλοχρωμία των αφισών.

3.3 Χρήση λογισμικού

3.3.1 Σημασία σωστής οργάνωσης

Η σωστή οργάνωση μιας ιστοσελίδας αποτελεί το πιο βασικό χαρακτηριστικό που πρέπει να κατέχει ώστε να δημιουργεί στο χρήστη αίσθημα εμπιστοσύνης. Ο χρήστης πρέπει να είναι σε θέση να προσεγγίσει με ευκολία τα δεδομένα και να βρει χωρίς καθυστέρηση αυτό που χρειάζεται. Αν μια ιστοσελίδα είναι οργανωμένη «τότε η αίσθηση της οργάνωσης μεταδίδεται κατευθείαν στο χρήστη με τη πρώτη εντύπωση. Αυτό σημαίνει ότι έχει εξεταστεί πως θα μεταδοθεί η πληροφορία της ιστοσελίδας προς τον χρήστη και ως εκ τούτου δημιουργείται εμπιστοσύνη στο χρήστη προς την ιστοσελίδα». (The Use of Grids in Website Design, 2010)

3.3.2 Cargo Collective

Στόχος είναι η δημιουργία μιας εύχρηστης, φιλική προς το χρήστη ιστοσελίδας με κατανοητή οργάνωση και δομή. Το Cargo Collective αποτελεί ένα εύχρηστο διαδικτυακό σύστημα που επιτρέπει στο χρήστη να επιλέξει από μια συλλογή προτύπων ιστοσελίδας πάνω στο οποίο ο ίδιος μπορεί να κτίσει τη δική του σελίδα. Χρησιμοποιώντας απλές γνώσεις HTML αλλά και βασικά γνωρίσματα κώδικα CSS, ο χρήστης μπορεί να προσθέσει το δικά του προσωπικά γνωρίσματα. Στόχος μου δεν είναι η επίδειξη γνώσεων στη δημιουργία ιστοσελίδων αλλά η προβολή του αρχείου, για αυτό το λόγο επέλεξα το cargo collective παρά τους περιορισμούς που πιθανών προσφέρει μια έτοιμη πλατφόρμα.

3.3.3 Template: Biblio

Το cargo collective παρέχει πληθώρα επιλογών στον χρήστη για τα templates (=πρότυπα) που μπορεί να ακολουθήσει. Εγώ για σκοπούς της εργασίας μου επέλεξα από αυτά το "Biblio", ο λόγος είναι η απλότητα, η καθαρότητα και η εύκολη κατανόηση του συγκεκριμένου προτύπου. Η ξεκάθαρη, κεντρική στοίχιση και τα κενά μεταξύ των αφισών ισορροπούν το τελικό αισθητικό αποτέλεσμα. Το μενού βρίσκεται στο πάνω μέρος, πράγμα που το κάνει πιο εμφανή και προσβάσιμο. Τέλος το κείμενο περιγραφής της κάθε αφίσας

δίνεται στα δεξιά της μειώνοντας τα μεγάλα και περίεργα κενά που τυχόν δημιουργούνται σε άλλα πρότυπα.

3.4 Σχεδιαστικά Χαρακτηριστικά

Ως βασικό χρώμα της ιστοσελίδας επέλεξα ένα απαλό ουδέτερο γκριζο, ώστε να αφήνει τις αφίσες να προβληθούν χωρίς να περιπλέκεται χρωματικά μεταξύ τους ή να κουράζει το χρήστη. Το γκριζο δίνει μια κομψή και ισορροπημένη εντύπωση ενώ βοηθά στο να δημιουργούνται αντιθέσεις χρωμάτων.

Η γραμματοσειρά που χρησιμοποίησα στην ιστοσελίδα είναι η Roboto. Περιγράφεται σαν μια σύγχρονη, συναισθηματική αλλά προσιτή επιλογή. Η γραμματοσειρά λειτουργεί εξίσου καλά για λατινικούς και ελληνικούς χαρακτήρες.

3.5 Βασικά Εργαλεία

Αρχική

Ο χρήστης με την είσοδο του στην ιστοσελίδα (<http://cargocollective.com/tparchiving>) αντικρίζει αμέσως το ίδιο το αρχείο. Αυτός είναι ένας τρόπος να γίνει ακόμη πιο κατανοητό το θέμα της σελίδας. Το λογότυπο είναι πάντα συνδεδεμένο με την αρχική. Από την αρχική σελίδα υπάρχει μια ξεκάθαρη πρόσβαση σε όλες τις υπο-σελίδες.

Οι μικρογραφίες αφισών

Με το πάτημα μιας μικρογραφίας μεγθύνεται η αφίσα ενώ ανοίγουν όλες οι σχετικές πληροφορίες που αφορούν τη συγκεκριμένη παράσταση. Αυτές είναι: ο τίτλος του έργου της παράστασης, ο συγγραφέας, ο καλλιτέχνης της αφίσας (όπου αυτός μας είναι γνωστός), το είδος της παράστασης και το μέγεθος της αφίσας. Άλλες λεπτομέρειες είναι ο οργανισμός και η σκηνή που φιλοξένησε την παράσταση καθώς και η πρώτη προβολή της. Υπάρχουν ακόμη επιπλέον σύνδεσμοι σε παραστάσεις που ανεβάστηκαν περισσότερο από μια φορά δίνοντας στο χρήστη τη δυνατότητα να συγκρίνει αφίσες που αφορούν το ίδιο έργο. Για παράδειγμα η παράσταση *Η αυλή των θαυμάτων*, του Ιάκωβου Καμπανέλλη ανεβάστηκε το 1972 και το 2006, ο χρήστης αν βρίσκεται στην αφίσα ου 1972 πατώντας το σχετικό σύνδεσμο μπορεί να δει την αφίσα του 2006.

(<http://cargocollective.com/tparchiving/I-ayli-ton-taymaton-Iakobos-Kampanellis-1972>)

Tags-Μεταδεδομένα

Κάθε αφίσα συνοδεύεται από μια σειρά μεταδεδομένων τα οποία χρησιμοποιούνται για να ομαδοποιηθούν στη συνέχεια τα αρχεία σε κατηγορίες. Εκτός από το συγγραφέα, τη χρονολογία και τον καλλιτέχνη, στα μεταδεδομένα μου δόθηκε η ευκαιρία να προσεγγίσω την κάθε αφίσα με έναν πιο γραφιστικό τρόπο. Για παράδειγμα πρόσθεσα χαρακτηριστικά που αφορούν την αφίσα ως προς την προσέγγιση του καλλιτέχνη (τυπογραφική, εικονογραφική, φωτογραφία), το χρώμα και τα αντικείμενα που παρουσιάζονται.

Κατηγορίες

Οι επιλογή κατηγορίες προέκυψε από τα μεταδεδομένα που περιγράφουν τις αφίσες και έχουν σαν αποτέλεσμα την ομαδοποίηση τους. Στις κατηγορίες δίνονται όλα τα περιγραφικά δεδομένα συγκεντρωμένα. Συγκεκριμένα υπάρχουν οι ακόλουθες κατηγορίες: Αντικείμενα, Χρονολογία, Είδος, Εκτύπωση, Εικόνα, Χρώμα, Καλλιτέχνης, Συγγραφέας. Κάθε λέξη αποτελεί ένα σύνδεσμο στη συγκεκριμένη ομάδα αφισών που φέρουν το κοινό αυτό γνώρισμα.

Πληροφορίες

Σε αυτή τη σελίδα δίνονται όλες οι σχετικές πληροφορίες που αφορούν τα μέσα επικοινωνίας και προώθησης της σελίδας, καθώς και οι βασικοί σύνδεσμοι με το Τμήμα Πολυμέσων και Γραφικών Τεχνών του ΤΕΠΑΚ και με το ΘΟΚ. Παράλληλα μια σημείωση προτροπή στο χρήστη για επικοινωνία με το αρχείο για επισήμανση τυχών παραβλέψεων ή για εμπλουτισμό του αρχείου με αφίσες που δε διατηρηθήκαν στο έντυπο αρχείο του ΘΟΚ και επομένως δεν ήταν δυνατή η ψηφιοποίησή τους.

Αναζήτηση

Αποτελεί ίσως το πιο σημαντικό κομμάτι ολόκληρης της ιστοσελίδας. Η δυνατότητα αναζήτησης δίνει στον χρήστη την ευκολία άμεσης πρόσβασης του στο επιθυμητό αρχείο, ιδίως όταν υπάρχει μεγάλος αριθμός αρχείων. Ο χρήστης πέρα από τον τίτλο μπορεί να αναζητήσει όποια μεταδεδομένα από τις αφίσες επιθυμεί ακόμη και περισσότερα από ένα κάθε φορά.

4 Αξιολόγηση

4.1 Ερωτηματολόγια

Με την ολοκλήρωση της ιστοσελίδας είναι απαραίτητη η διεξαγωγή μιας αξιολόγησης ώστε πραγματικοί χρήστες να εξετάσουν την λειτουργικότητα της. Με την αξιολόγηση προσπάθησα να εξετάσω τα πιο κάτω ζητήματα:

- α) Κατανόηση στόχου ιστοσελίδας
- β) Ύπαρξη σωστής οργάνωσης
- γ) Εύκολη δομή και πλοήγηση
- δ) Ακρίβεια και αξιοπιστία της πληροφορίας
- ε) Χρήση των βασικών εργαλείων

Η αξιολόγηση έγινε με τη χρήση ερωτηματολογίων (βλ. παράρτημα) τα οποία αρχικά δόθηκαν σε πέντε άτομα. Μετά από τις βασικές παρατηρήσεις των χρηστών προέκυψαν οι διορθώσεις. Ακολούθως έγινε μια δεύτερη αξιολόγηση με άλλους πέντε χρήστες.

4.1.2 Γενικά συμπεράσματα

Δόθηκαν συνολικά 10 ερωτηματολόγια, απαντήθηκε από 6 γυναίκες και 4 άνδρες. Το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε από άτομα ηλικία 18 με 32 ετών. Οι χρήστες κατάλαβαν το γενικό θέμα της ιστοσελίδας. Όλοι τους βρήκαν κατανοητή τη γλώσσα που χρησιμοποιήθηκε ενώ βρήκαν αρκετά ενδιαφέρον το περιεχόμενο της. Οι πληροφορίες που δίνονται αξιολογήθηκαν ως επαρκής ενώ σε δύο περιπτώσεις οι χρήστες θα ήθελαν να μάθαιναν περισσότερα για την υπόθεση κάθε έργου. Η οργάνωση χαρακτηρίστηκε κατανοητή από τους χρήστες, ενώ η πλοήγηση ήταν ομαλή χωρίς να υπάρχουν ενέργειες που να παρεμποδίζουν την διεκπεραίωση των λειτουργιών τους. Μοναδική επισήμανση σε αυτό το σημείο ενός χρήστη η απουσία κουμπιού το οποίο παραπέμπει σε προηγούμενη αφίσα, παρόλο που με τη χρήση των βελών ο χρήστης μπορούσε να επιτύχει αυτή την ενέργεια ωστόσο δεν ήταν άμεσα κατανοητό. Όσο αφορά τη χρήση των εργαλείων στην ερώτηση «Πόσο χρήσιμη σας φάνηκε η επιλογή "Κατηγορίες;"», οι απαντήσεις ήταν αρκετά ενθαρρυντικές, παραδείγματα απαντήσεων όπως:

«Ιδιαίτερα ενδιαφέρον και βοηθητικό στο να βρεις αυτό που ψάχνεις»

«Αρκετά γιατί τα "Key Words" και η κατηγοριοποίηση είναι πάντα αναγκαία και σωτήρια»

«Πάρα πολύ γιατί μπορείς να δεις τις θεατρικές αφίσες ομαδοποιημένες και ταξινομημένες για πιο εύκολη αναζήτηση.»

« Το κύριο χαρακτηριστικό της ιστοσελίδας είναι αυτή η επιλογή. Νομίζω ότι είναι αρκετά χρήσιμη.»

«Αρκετά χρήσιμη διότι έχει τις κατάλληλες περιγραφές»

Παρόλο που οι χρήστες έδειξαν προθυμία σε μέσα που τους αφήνουν να έχουν εύκολη και άμεση πρόσβαση σε ομάδες αρχείων που τους ενδιαφέρουν, ποσοστό μόλις 30% έδειξε να έχει χρησιμοποιήσει το εργαλείο «Αναζήτηση».

Οι πιο κάτω πίνακας δείχνουν πως αξιολόγησαν οι χρήστες την ιστοσελίδα σε σχέση με:

Ποιότητα περιεχομένου	Άριστο	60%
	Πολύ ικανοποιητικό	30%
	Ικανοποιητικό	10%
Πληροφόρηση	Άριστο	60%
	Πολύ ικανοποιητικό	40%
Ακρίβεια πληροφορίας	Άριστο	70%
	Πολύ ικανοποιητικό	20%
	Ικανοποιητικό	10%
Αισθητικό Αποτέλεσμα	Άριστο	50%
	Πολύ ικανοποιητικό	50%
Μηχανή Αναζήτησης	Άριστο	40%
	Πολύ ικανοποιητικό	40%
	Ικανοποιητικό	20%

Η ιστοσελίδα αξιολογήθηκε από τους χρήστες πολύ ικανοποιητική έως άριστη, ενώ χαρακτηρίστηκε ως αρκετά χρήσιμη, λειτουργική, απλή, οργανωμένη, και συγυρισμένη. Παράλληλα αναφέρθηκε ότι αποτελεί κάτι το μοναδικό για τα κυπριακά συμφραζόμενα.

Τέλος 90% των ερωτηθέντων προτίθενται να επισκεφτούν ξανά την ιστοσελίδα σε περίπτωση που θέλουν να μελετήσουν πτυχές της κοινωνίας της Κύπρου όπως διαφαίνονται στις αφίσες ή να βρουν κάτι σχετικό με ένα θέμα του αρχείου.

4.2 Συνεντεύξεις

Για σκοπούς αξιολόγησης αλλά και προώθησης του αρχείου προχώρησα στη διεξαγωγή συνεντεύξεων με τρεις σημαντικούς θεατρικούς φορείς. Οι συνεντεύξεις διήρκησαν γύρω στα 10-12 λεπτά και έλαβαν μέρος: η κα Κωνσταντία Κωστή, υπεύθυνη στο Τμήμα Μέσων και Επικοινωνίας του Ριάλτο, ο Καλλιτεχνικού Διευθυντή της ΕΘΑΛ, κ. Μηνάς Τίγκιλης, η Υπεύθυνη Προβολής και Επικοινωνίας, κα Λουκία Βασιλείου, καθώς και η κα Μαρία Ευσταθίου, Υπεύθυνη στο Τμήμα Εκδόσεων/Δημοσίων Σχέσεων του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου. Μια εκ των συνεντεύξεων ηχογραφήθηκε ενώ οι άλλες δύο ολοκληρώθηκαν με σημειώσεις που έπαιρνα κατά τις συνεντεύξεις.

4.2.1 Ριάλτο - Τμήμα Μέσων και Επικοινωνίας

Η ερωτώμενη, κα Κωνσταντία Κωστή, διαβεβαίωσε την ανυπαρξία μέχρι τώρα ψηφιοποιημένου αρχείου αφίσας. Το όποιο αρχείο διαθέτει το Ριάλτο παραμένει σε έντυπη μορφή. Στη ερώτηση αν θα θέλατε σαν οργανισμός να προχωρήσετε σε ψηφιοποίηση των αφισών και ποια θετικά υπάρχουν, η κα Κωστή απάντησε πως σίγουρα έχει πολλά θετικά, όπως η γρήγορη αναζήτηση και πως θα ήταν κάτι που επιθυμούν να γίνει. Το κοινό που ενδιαφέρεται να δει τις αφίσες είναι κυρίως άτομα για σκοπούς έρευνας. Οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να περνούν πολύ χρόνο και να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί με το έντυπο αρχείο.

Προχωρώντας, στην ερώτηση αν θα ήθελαν οι ψηφιοποιημένες αφίσες να ήταν ανοικτές διαδικτυακά για όλους, η απάντηση της ήταν ιδιαίτερα ενθαρρυντική και θετική. Ήταν πολύ θερμή λέγοντας «γιατί όχι, θα υπήρχε μεγαλύτερη πρόσβαση και θα βοηθούσε τον οργανισμό στο να γνωστοποιηθεί και το θέατρο, γιατί παρόλο που το θέατρο Ριάλτο είναι γνωστό σε μεγάλο κύκλο στη Λεμεσό, Παγκύπρια δεν είναι τόσο γνωστό. Πολλοί δε ξέρουν που ανήκει το Ριάλτο και κάποιος από τη Λεμεσό ακόμη δεν ξέρουν ότι το θέατρο Ριάλτο βρίσκεται εδώ.»

Αφού περιηγήθηκε στην ιστοσελίδα, στην ερώτηση «βλέποντας την ιστοσελίδα, θεωρείτε ότι είναι κάτι το επίσημο, κάτι που έχει κύρος», η απάντηση ήταν «νομίζω ότι ναι έχει, φαίνεται να έγινε μια πάρα πολύ καλή δουλειά και φαίνεται ότι η αρχειοθέτηση είναι πάρα πολύ καλή». Θεωρεί ότι δίνονται οι απαιτούμενες πληροφορίες και ότι είναι αρκετές για μια αφίσα του θεάτρου. Η άποψη της για πιθανών επιπρόσθετα στοιχεία που θα μπορούσαν να δίνονται, αφορούν πληροφορίες για τους συμμετέχοντες, όπως για παράδειγμα ηθοποιοί, σκηνοθέτες κλπ. Όσο αφορά στην ερώτηση για την ποιότητα του περιεχομένου, τις πληροφορίες που δίνει, την ακρίβεια τους, και το αισθητικό αποτέλεσμα, η ερωτώμενη είπε ότι αισθητικά είναι πάρα πολύ καλή και μπορείς πολύ εύκολα να βρεις το αρχείο. Το μόνο που νομίζει ότι θα ήταν καλό είναι, όχι μόνο να εννοείτε ότι οι αφίσες είναι καταχωρημένες χρονολογικά αλλά επίσης να αναγράφονται οι χρονολογίες στην αρχική σελίδα και οι αφίσες να παρουσιάζονται σε υποκατηγορίες τους. Όσο αφορά τις κατηγορίες, πιστεύει ότι είναι αρκετές, αν και προτείνει στην περίπτωση που θα υπήρχαν κι άλλες παραγωγές εκτός του ΘΟΚ, θα ήταν καλό να υπάρχει και η κατηγορία που να αφορά τους οργανισμούς που αναλαμβάνουν την παραγωγή. Στην περίπτωση του Ριάλτο θα ήταν καλό να μπουν κι άλλες κατηγορίες που να αφορούν όχι μόνο το θέατρο αλλά και την μουσική, το χορό κλπ.

Ακολουθως υιοθετεί την άποψη ότι η μηχανή αναζήτησης της ιστοσελίδας είναι άψογη και διατυπώνει τον ενθουσιασμό της για τις ετικέτες που υπάρχουν για την κάθε λέξη, για το λόγο ότι και το πιο μικρό να ξέρεις για μια αφίσα μπορείς να το αναζητήσεις και να τη βρεις. Εν κατακλείδι θεωρεί ότι το να αναλάβει το ΤΕΠΑΚ την ψηφιοποίηση, είναι εφικτό. Αν το Ριάλτο θελήσει να συμμετέχει σε αυτό θα υπάρξει μια διαδικασία μέσα από την οποία η πρόταση θα πρέπει να περάσει από το συμβούλιο του θεάτρου.

Συμπερασματικά, μέσα από τη συνέντευξη φάνηκε ότι η ερωτώμενη μου ήταν ευχαριστημένη από την εμφάνιση και τη λειτουργία της ιστοσελίδας. Αξιολόγησε με θετικά σχόλια και προτάσεις για πιθανές βελτιώσεις που αφορούσαν κυρίως μελλοντικά σχέδια επέκτασης της ιστοσελίδας.

4.2.2 ΕΘΑΛ - Καλλιτεχνικός Διευθυντής και Υπεύθυνη Προβολής και Επικοινωνίας

Η δεύτερη συνέντευξη δόθηκε στον τεχνικό χώρο της ΕΘΑΛ. Στη συνέντευξη έλαβαν μέρος ο Καλλιτεχνικός Διευθυντής της ΕΘΑΛ, κ. Μηνάς Τίγκιλης, και η υπεύθυνη προβολής και επικοινωνίας, κα Λουκία Βασιλείου.

Το θέατρο της ΕΘΑΛ διαθέτει ιστοσελίδα, η οποία προβάλλει την ταυτότητα και τη δράση του οργανισμού (<http://www.ethal.com.cy/>). Στη ιστοσελίδα δίνονται όλες οι σημαντικές

πληροφορίες για τις παραστάσεις και άλλες εκδηλώσεις που λαμβάνουν χώρα στον τεχνολόγο. Το αρχείο που διαθέτει η ΕΘΑΛ στην ιστοσελίδα περιέχει τις παραγωγές αλλά όχι αφίσες, δίνονται πληροφορίες τίτλου, συγγραφέα, συντελεστών, διανομής, πρεμιέρας, φωτογραφικό υλικό και τρέιλερ. Στην ερώτησή μου προς την κα Βασιλείου γιατί δεν περιλήφθηκαν οι αφίσες, η ίδια απάντησε πως ανέλαβε το αρχείο πριν από τρία χρόνια και μέχρι σήμερα δεν υπάρχει παράδοση ψηφιοποίησης και ηλεκτρονικής αρχειοθέτησης των αφισών, αποτέλεσε πρωτοβουλία που δεν πάρθηκε. Είναι πραγματικά κρίμα, τονίζει στη συνέχεια, που αυτά τα αρχεία βρίσκονται «χύμα» χωρίς να μαζεύονται και να προβάλλονται με σκοπό την εύκολη πρόσβαση σε αυτά, επισημαίνοντας τη σημαντικότητα του ψηφιακού αρχείου.

Οι παρατηρήσεις του κ. Τίγκιλης, αφορούσαν κυρίως τις πληροφορίες που θα πρέπει να δίνονται για κάθε αφίσα ώστε να δικαιολογεί την υπόσταση ενός θεατρικού αρχείου. Καταρχάς σύμφωνα με τον ίδιο δεν θα πρέπει να απουσιάζει από τις πληροφορίες της αφίσας η διανομή και ο σκηνοθέτης, πληροφορίες δηλαδή που έχουν να κάνουν περισσότερο με τη θεατρική παράσταση. Η λέξη τίτλος θα έπρεπε να αντικατασταθεί με τη λέξη έργο. Για την πρώτη παράσταση κάθε έργου δεν αποτελεί μοναδική πληροφορία η ημερομηνία της πρεμιέρας αλλά και ο χώρος που πραγματοποιήθηκε, κυρίως στην περίπτωση του ΘΟΚ, ο οποίος οργανισμός έδρασε σε διάφορα θέατρα. Ο κ. Τίγκιλης εξέφρασε την άποψη του ότι το ΤΕΠΑΚ θα έπρεπε μελλοντικά να ασχοληθεί και με την ψηφιοποίηση ενός επαρχιακού θεατρικού αρχείου όπως αυτό της ΕΘΑΛ.

Η συμβολή της κα Βασιλείου αφορούσε σχεδιαστικές παρατηρήσεις για βελτίωση του αρχείου. Σημαντική αλλαγή θεώρησε ότι θα πρέπει να είναι η μετονομασία του «Αρχείου Θεατρικής Αφίσας» σε «Αρχείο Θεατρικής Αφίσας Κύπρου». Ακολούθως ως προς το κύρος που προβάλλει η ιστοσελίδα, η κα Βασιλείου σημείωσε ότι αποτελεί ένα αξιόλογο αρχείο στο οποίο μπορείς να βρεις σημαντικές πληροφορίες. Επισημάνει ακόμη κάποιες προτάσεις για το τρόπο που θα έπρεπε να έχει το στήσιμο του αρχείου σε μεταγενέστερο στάδιο εφόσον περιληφθούν όλα τα θέατρα. Αυτές αφορούσαν την αρχική σελίδα στην οποία θα ήταν καλό ο χρήστης να βλέπει πρώτα τα θέατρα των οποίων περιλαμβάνονται οι αφίσες, και ακολούθως επιλέγοντας το επιθυμητό θέατρο να μπορεί να δει το αρχείο του. Η κα Βασιλείου υποστήριξε μιας και θα γίνει όλη η διαδικασία θα ήταν βοηθητικό αλλά και εκπαιδευτικό πατώντας στις πληροφορίες να μπορεί ο χρήστης να μάθει περισσότερα για τα θέατρα, μια σύντομη αναδρομή στην ιστορία τους, την έδρα τους, και να υπάρξει ο σχετικός σύνδεσμος παραπομπής στην ιστοσελίδα τους καθώς και τρόποι επικοινωνίας. Ακόμη θα

υπήρχε περισσότερο ενδιαφέρον αν πέρα από τις αφίσες περιέχονταν τρέιλερ, φωτογραφικό υλικό, δημοσιεύματα ή κριτικές. Στην ερώτηση μου εάν θα ήθελε αφίσες της ΕΘΑΛ να συμπεριληφθούν στο αρχείο, η κα Βασιλείου απάντησε «Φυσικά αντιπροσωπεύοντας την ΕΘΑΛ και το Τμήμα προβολής, εάν υπήρχε ένα τέτοιο αρχείο που να αφορά την Κύπρο και το θέατρο θα θεωρούσα απαραίτητο να είναι μέσα και η ΕΘΑΛ».

4.2.3 ΘΟΚ - Υπεύθυνη Τμήματος Εκδόσεων/Δημοσίων Σχέσεων

Οι συνεντεύξεις μου ολοκληρώθηκαν με την παρουσίαση προς αξιολόγηση το «ΑΘΑ» στον ΘΟΚ, τον άμεσα εμπλεκόμενο οργανισμό. Η συνέντευξη έγινε με την κα Μαρία Ευσταθίου, υπεύθυνη στο Τμήμα Εκδόσεων και Δημοσίων Σχέσεων του ΘΟΚ. Η κα Ευσταθίου παρουσιάστηκε ιδιαίτερα ενθαρρυντική στο να συνεχίσει το αρχείο να λειτουργεί περιλαμβάνοντας μάλιστα αφίσες και από τις υπόλοιπες σκηνές του οργανισμού. Η κα Μαρία Ευσταθίου στάθηκε σε τρία σημεία το οποία θεώρησε σημαντικό να τεθούν προς επανεξέταση. Το ένα αφορά την συντομογραφία του οργανισμού «ΑΘΑ» το οποίο όπως τόνισε η ίδια δεν παρουσιάζεται ως ιδιαίτερα ελκυστικό. Διορθώσεις επίσης επισήμανε όσο αφορά την διατύπωση του κειμένου στις πληροφορίες της σελίδας. Επίσης η κα Ευσταθίου παρατήρησε κάποιες παραλήψεις που αφορούν στους καλλιτέχνες των αφισών. Να σημειώσω σε αυτό το σημείο ότι όποιες πληροφορίες παρέχονται στη σελίδα σχετικά με τους καλλιτέχνες και το μέγεθος των αφισών δόθηκαν για τους σκοπούς της εργασίας από το αρχείο που διαθέτει το Θεατρικό Μουσείο Κύπρου. Τέλος η κα Ευσταθίου επισήμανε τη σημαντικότητα το αρχείο να ενημερώνεται συνεχώς ώστε να συγχρονίζεται με τις εκάστοτε παραστάσεις που προβάλλει ο κάθε οργανισμός.

Η κα Ευσταθίου εν κατακλείδι φάνηκε ιδιαίτερα πρόθυμη στο να προχωρήσει η ιδέα αυτή του Θεατρικού Αρχείου, το οποίο αναμφισβήτητα θα αποτελέσει σημείο αναφοράς για όποιον ενδιαφέρεται να ενημερωθεί και να έρθει σε επαφή με την κουλτούρα της κυπριακής θεατρικής οπτικής επικοινωνίας.

5 ΕΠΙΛΟΓΟΣ / ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ

Με τον εντοπισμό του προβλήματος έλλειψης βασικής ψηφιακής αρχειοθέτησης αρχείων οπτικής επικοινωνίας στην Κύπρο, προέβηκα σε μια σειρά εργασιών με στόχο τη δημιουργία ενός δείγματος τέτοιου αρχείου. Ξεκινώντας με την ανασκόπηση της βασικής βιβλιογραφίας προσπάθησα να θίξω την άμεση πολιτιστική σχέση που έχουν η θεατρικές αφίσες με την κουλτούρα και τη σημαντικότητα διαφύλαξης τους. Συνομιλώντας με βασικούς θεατρικούς φορείς συμπεράνα την απουσία ψηφιοποιημένου αρχείου αλλά και την προθυμία τους για συμμετοχή σε κάτι τέτοιο.

Ακολουθώντας προχώρησα στη συλλογή όλων των βασικών δεδομένων τα οποία χρησιμοποιήθηκαν στην υλοποίηση ενός διαδικτυακού αρχείου, κάτω από την επωνυμία «ΑΘΑ». Το τελικό αποτέλεσμα ήταν η δημιουργία του ακόλουθου αρχείου: <http://cargocollective.com/tparchiving>. Μέσα στο αρχείο περιέλαβα όσες πληροφορίες θεωρούσα απαραίτητες για την πληροφόρηση σχετικά με τις αφίσες. Η αναζήτηση αποτελεί ένα σημαντικό κομμάτι της ιστοσελίδα, ενώ οι ομαδοποίηση όλων των μεταδεδομένων στις κατηγορίες είναι ένα επιπλέον βασικό χαρακτηριστικό. Με την ολοκλήρωση το αρχείου προέβηκα στην αξιολόγηση αλλά και προώθηση του. Από τα σχόλια συμπεραίνω ότι μια τέτοια εφαρμογή είναι πλέον αναγκαία να υλοποιηθεί. Οι διάφοροι θεατρικοί οργανισμοί έδειξαν άμεσα την προθυμία και τη στήριξη τους σε αυτό το έργο.

Με το τέλος της πτυχιακής μου εργασίας μπόρεσα να περάσω από όλα τα στάδια που χρειάζεται ώστε από το πρόβλημα να καταλήξεις σε πιθανές λύσεις και ακολούθως να τις διαθέσεις προς αξιολόγηση. Επίσης κατάλαβα τη σημασία εμπλοκής ομάδας ατόμων από διαφορετικά πεδία ώστε να φτιαχτεί ένα σωστό και με υπόσταση προϊόν.

Σίγουρα η εφαρμογή η οποία δημιουργήθηκε χρήζει διορθώσεων αλλά και μελλοντικών βελτιώσεων. Το παρών διαδικτυακό αρχείο αποτελεί μόνο το πρώτο μικρό δείγμα σε σχέση με το οπτικό αρχείο που διαθέτουν τα κυπριακά θέατρα. Μελλοντικοί στόχοι αν και εφόσον η εφαρμογή προχωρήσει θα είναι σίγουρα η επέκταση του αρχείου ώστε να συμπεριληφθούν σε τελικό στάδιο όλα τα θέατρα του νησιού. Άλλες προσθήκες αφορούν τον εμποτισμό των πληροφοριών που δίνονται στις αφίσες αλλά και προσθήκη περισσότερου φωτογραφικού αλλά και ηχητικό υλικό. Τα ποσοτικά δεδομένα που θα προκύψουν από την ιστοσελίδα, και από στα οποία θα διαφανούν οι προτιμήσεις των χρηστών, θα είναι αρκετά ενδιαφέρον να χρησιμοποιηθούν για σκοπούς μελλοντικών κοινωνιολογικών ερευνών. Σε τεχνικό επίπεδο

θα είναι αναγκαίος ο επανασχεδιασμός της ιστοσελίδας με άλλα προγράμματα τα οποία δε θα παρέχουν τους περιορισμούς που έχουν τα έτοιμα πρότυπα ιστοσελίδων.

Επιπρόσθετες βελτιώσεις θα είναι πιθανών η καλύτερευση σχέσης χρήστη-συστήματος. Το σύστημα να προχωρά σε μια αυτόματη αναγνώριση των ενδιαφερόντων του χρήστη όπως αυτά διαφαίνονται κατά τη διάρκεια των επισκέψεών του στην ιστοσελίδα και με βάση της συμπεριφοράς του. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει για παράδειγμα την εμφάνιση στην αρχική σελίδα αφισών από ένα συγκεκριμένο θέατρο για το οποίο ο χρήστης έδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Ακόμη ενδιαφέρον θα παρουσίαζε μια πιο άμεση παρέμβαση του χρήστη πάνω στις αφίσες, πχ επιτόπου επεξεργασία των αφισών, ή ίσως μια επιλογή προβολής των αφισών με κινήσεις motion graphics, ώστε να γίνουν ακόμη πιο ενδιαφέρον και να δώσουμε στο αρχείο μια πιο έντονη γραφιστική προσέγγιση. Το αρχείο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για σκοπούς εκπαίδευσης, αφού όπως ανέφερα αποτελεί ένα μέσο επικοινωνίας που συνδέεται άμεσα με την κουλτούρα και τις συνθήκες της εποχής που δημιουργήθηκε. Κατά από αυτή την βλέψη, θα μπορούσε να αποκτήσει έναν ακόμη πιο διαδραστικό χαρακτήρα μάθησης σε παιδιά, με την προβολή ίσως του αρχείου μέσα από παιχνίδια.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κατσούρης, Γ. (2005). *Το θέατρο στην Κύπρο. Λευκωσία*: [χ. ό.]

Μεταδεδομένα, (2005), Retrieved March 5, 2016, from <http://digitization.hpclab.ceid.upatras.gr/index.php?action=metadata&page=43>

Μουστερής, Μ.Π. (1983). *Ιστορία του θεάτρου : από αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι του 1982*. Λεμεσός: [χ.ό.]

Πιλαβάκης, Κ. Α. (1997). *Η Λεμεσός σ' άλλους καιρούς*. [Λεμεσός] : Ονήσιλος, 1997.

Σωτήρχου, Π. (2011). *Το θέμα της μετανάστευσης και του εκπατρισμού στη νεοελληνική δραματουργία: ρεπερτόριο κρατικών θεάτρων Ελλάδας και Κύπρου: 1932-1994*.

Χ. Κωνσταντίνου, Α. (2014). *Τετρακόσιες παραγωγές: Μια αναδρομή στις παραστάσεις του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου*. Retrieved February 10, 2016, from http://50chrona.moec.gov.cy/archeia/tetrakosies_paragoges_mia_anadromi_stis_parastaseis_tou_theatrikou_organismou_kyprou.pdf

Arenson, R. L. (1992). Picture archiving and communication systems. *Western Journal of Medicine*, 156(3), 298,299.

Art and advertisement, (2016), Retrieved February 20, 2016, from <http://www.britannica.com/topic/poster>

Cohen, L., Manion, L., Morrison, K., & Κυρανάκης, Σ. (2007). *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*. Αθήνα : Μεταίχμιο, 2007.

Drucker, J., & McVarish, E. (2009). *Graphic design history : a critical guide*. Upper Saddle River, N.J. : Pearson Prentice Hall, c2009.

Dur, B. Í. U. (2014). *Reflection of Anatolian Culture in Poster Design*. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 122, 230-235.

Edmondson, R., & Unesco. (2004). *Audiovisual archiving: philosophy and principles*. Paris: Unesco.

- Eskilson, S. (2007). *Graphic design : a new history*. London : Lawrence King, c2007.
- Elli Jenks, C. (1995). *Visual culture*. Psychology Press.
- Elliot, J. (1991). *Action Research for Educational Change*. Milton Keynes: Open University Press.
- Frascara, J. (2004). *Communication design: principles, methods, and practice* (δική μου μετάφραση). Allworth Communications, Inc..
- Hollis, R. (2001). *Graphic Design: A Concise History (World of Art)*. Thames & Hudson.
- Jeffery, S. R., O'gwen, G. L., Hornsby, B. A., McBryde, K. E., Powell, W. C., & Rizk, T. A. (2005). U.S. Patent No. 6,957,384. Washington, DC: U.S. Patent and Trademark Office. Retrieved April 19,2016 from <https://www.google.com/patents/US6957384>
- Lyman, P. (2014). *Archiving the World Wide Web*. Retrieved April 10,2016 from <http://www.clir.org/pubs/reports/pub106/web.html> (δική μου μετάφραση)
- Noble, I., & Bestley, R. (2011). *Visual research: an introduction to research methodologies in graphic design* (δική μου μετάφραση). A&C Black.
- Susman, G. I., & Evered, R. D. (1978). *An Assessment of the Scientific Merits of Action Research* (δική μου μετάφραση). *Administrative Science Quarterly*, 23(4), 582–603.
- The Use of Grids in Website Design*, (2010), Retrieved April 15, 2016, from <http://www.designer-daily.com/the-use-of-grids-in-website-design-6639>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Ερωτηματολόγιο

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται 14 ερωτήσεις. Τα δεδομένα που θα προκύψουν θα χρησιμοποιηθούν μόνο για σκοπούς της αξιολόγησης της πτυχιακής μου εργασίας. Σας παρακαλούμε να απαντήσετε με προσοχή όλες τις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου. Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ:

Φύλο: Θ _____ Α _____

Ηλικία: _____

Βαθμίδα Εκπαίδευσης

Δημοτική Εκπαίδευση

Μέση Εκπαίδευση

Πανεπιστημιακά

Αφού επισκεφτείτε την ιστοσελίδα <http://cargocollective.com/tparchiving> παρακαλώ απαντήστε τα παρακάτω ερωτήματα:

1. Ποιο πιστεύετε είναι το θέμα της ιστοσελίδας;

2. Η γλώσσα που χρησιμοποιείται είναι κατανοητή;

3. Πόσο χρήσιμο σας φάνηκε το περιεχόμενο και οι σύνδεσμοι της ιστοσελίδας;

4. Πιστεύετε ότι η ιστοσελίδα δίνει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες σε σχέση με το θέμα της;

Αν όχι εξηγήστε:

5. Ήταν εύκολη η πλοήγηση στα διάφορα μέρη της ιστοσελίδας;

Ναι / Όχι

Αν όχι γιατί;

6. Πόσο κατανοητή σας φάνηκε η οργάνωση της ιστοσελίδας;

7. Υπήρχαν ενέργειες που εμπόδισαν την διεκπεραίωση κάποιας εργασίας σας;

8. Πόσο χρήσιμη σας φάνηκε η επιλογή "Κατηγορίες";

10α. Χρησιμοποίησες το πεδίο "αναζήτηση"; Αν ναι τί ήταν αυτό που έψαξες;

β. Ανάφερε λέξεις-κλειδιά που θα χρησιμοποιούσες για να αναζητήσεις στο περιεχόμενο της συγκεκριμένης σελίδας.

11. Πώς θα αξιολογούσατε την ιστοσελίδα μας σε σχέση με τα ακόλουθα;

κλίμακα αξιολόγησης 1-5 : 1:Ανεπαρκές 2:Αποδεκτό 3:Ικανοποιητικό 4:Πολύ ικανοποιητικό
5: Άριστο

Ποιότητα του περιεχομένου	1	2	3	4	5	
Πληροφόρηση	1	2	3	4	5	
Ακρίβεια στις πληροφορίες	1	2	3	4	5	
Αισθητικό αποτέλεσμα		1	2	3	4	5
Μηχανή Αναζήτησης	1	2	3	4	5	

12. Αξιολογείστε συνολικά την ιστοσελίδα.

Άριστη

Πολύ ικανοποιητική

Ικανοποιητική

Αποδεκτή

Ανεπαρκής

13. Θα επισκεπτόσασταν ξανά την ιστοσελίδα και γιατί;

14. Σημειώστε όποιες άλλες παρατηρήσεις θεωρείται σημαντικό να επισημανθούν.

Καρτ-Ποστάλ

Για σκοπούς γνωστοποίησης και προώθησης του «Αρχείου Θεατρικής Αφίσας» προχώρησα στη δημιουργία τριών καρτ-ποστάλ. Σε αυτές αναγράφεται μια σύντομη περιγραφή της ταυτότητα, βασικά χαρακτηριστικά του αρχείου καθώς και πληροφορίες επικοινωνίας